

I.Sygn. akt II Ca 104/13

POSTANOWIENIE

Dnia 19 marca 2013r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anatol Gul

Sędziowie: SO Alicja Chrzan

SO Piotr Rajczkowski

Protokolant: Alicja Marciniak

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2013r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z wniosku M. M.

przy udziale P. M. oraz (...)

w W.

o zatwierdzenie uchylenia się od skutków niezłożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku

na skutek apelacji uczestnika (...)

w W.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Wałbrzychu

z dnia 29 listopada 2012r., sygn. akt I Ns 405/12

postanawia:

I oddalić apelację;

II zasądzić od uczestnika (...)

w W. na rzecz wnioskodawcy 60zł kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 104/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem zatwierdzono uchylenie się przez wnioskodawcę od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia woli w przedmiocie odrzucenia spadku po ojcu W. M., opierając rozstrzygnięcie o następujące ustalenia i oceny:

-postanowieniem z dnia 18 października 2010 r. w sprawie VIII Ns 72/10 stwierdzono nabycie spadku po W. M. przez wnioskodawcę oraz P. M., przy czym wnioskodawca - jako nieznany z miejsca pobytu - w tej sprawie był reprezentowany przez kuratora; spadkodawca był dłużnikiem (...) z tytułu składek związanych z prowadzoną

działalnością gospodarczą; wnioskodawca ok. roku 2000 wyjechał do Anglii, w kraju nie był już od trzech lat przed śmiercią ojca, a jego kontakty z ojcem były sporadyczne; około 2 lat przed śmiercią spadkodawca mówił wnioskodawcy, że w interesach dobrze stoi; wnioskodawca nie wiedział o zobowiązaniach ojca, dowiedział się o nich od brata P. dopiero po kilku miesiącach od śmierci ojca; w ocenie sądu wnioskodawca pozostawał zatem w błędzie co do przedmiotu spadku, gdyż brak wiedzy o rzeczywistym stanie majątkowym spadkodawcy nie był wynikiem braku staranności po jego stronie; okoliczności niniejszej sprawy wskazywały bowiem, że wnioskodawca dokonał aktów staranności, których można było od niego wymagać dla ustalenia długów ojca względem (...); trzeba bowiem pamiętać, że wnioskodawca nie utrzymywał kontaktu z ojcem, a próba jego nawiązania oraz podjęcie dla niego pracy w 1995 r. , zakończyła się konfliktem i rozstaniem; ponadto wnioskodawca od 2000r. przebywał za granicą, czego skutkiem był brak kontaktu z ojcem, jak i wiedzy o jego zobowiązaniach; o długi ojca w kwocie 5000 zł wiedział natomiast P. M., który spłacił ten dług po śmierci ojca, przy czym o zobowiązaniach wobec (...)także on dowiedział się dopiero po otrzymaniu wezwania na rozprawę o stwierdzenie nabycia spadku po ojcu; jednak nawet za życia ojca P. M. nie rozmawiał z wnioskodawcą o sytuacji finansowej ojca, dlatego też wnioskodawca zasadnie uznawał na podstawie rozmów z bratem, że ten w sposób należyty zajął się sprawami finansowymi ojca, a ewentualne długi ojca pokrył pozostałym po nim majątkiem; dlatego też należało przyjąć, że błąd wnioskodawcy był usprawiedliwiony okolicznościami sprawy, natomiast podjęte przez niego akty staranności uznać za wystarczające.

W apelacji uczestnik postępowania (...) zarzucił :

1. naruszenie prawa materialnego, a to : - art. 84 § 2 kc przez przyjęcie, że wnioskodawca działał pod wpływem błędu nie składając żadnego oświadczenia woli odnośnie spadku, gdy tymczasem był na pogrzebie i wiedział o tytule swojego powołania, a zatem błąd był wynikiem braku staranności i zaniedbania; - art. 88 § 2 kc przez uznanie, że uprawnienie do uchylecia się od skutków niezłożenia oświadczenia woli nie wygasło, gdy tymczasem wnioskodawca jeszcze w 2008 r. rozmawiał z bratem o długach ojca; - art. 1019 § 2 i 3 kc przez zatwierdzenie oświadczenia wnioskodawcy - mimo wygaśnięcia upływu terminu do tego uprawnienia; 2. sprzeczność ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału przez przyjęcie, że wnioskodawca nie utrzymywał kontaktu z ojcem, gdy tymczasem odwiedzał go i brata, wiedział o przyczynie wyjazdu brata P. za granicę / udzielenie pomocy ojcu / , a zatem nie dokonał wystarczającego aktu staranności , skoro nie zainteresował się długami ojca.

Wskazując na powyższe wniosł o zmianę zaskarżonego postanowienia przez oddalenie wniosku.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Apelacja nie podlega uwzględnieniu, a podniesione w niej zarzuty nie znajdują potwierdzenia w okolicznościach sprawy. Przyjmując ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji za swoje, Sąd Okręgowy podziela także ocenę prawną tego stanu faktycznego oraz wyciągnięte z tej oceny wnioski, co zwalnia z konieczności ponownego przytaczania szeregu powołanych już wcześniej trafnych argumentów.

Tylko dodatkowo odnośnie zarzutów apelacji należy wskazać na następujące kwestie:

- wbrew twierdzeniu apelacji , uprawnienie wnioskodawcy do uchylecia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku nie wygasło, ponieważ o zadłużeniu spadkodawcy powziął on wiadomość w październiku 2011 r., natomiast niniejszy wniosek do sądu złożył w maju 2012 r., czyli przed upływem rocznego terminu wynikającego z art. 88 § 2 kpc;

-podstawę tezy o niedołożeniu należytej staranności przez spadkobierców w ustaleniu, jaki rzeczywisty majątek pozostawił spadkodawca, powinna stanowić ocena uwzględniająca konkretne okoliczności sprawy, nieodzowne do ustalenia, jakich aktów staranności można było wymagać od strony, ponieważ w kontekście oświadczeń spadkowych przy powoływaniu się na błąd co do przedmiotu spadku , chodzi o konkretne działania zmierzające do uzyskania wiedzy o rzeczywistym stanie majątku spadkowego; dopiero niepodjęcie określonych, uzasadnionych w danej sytuacji działań, mogłoby prowadzić do oceny o niedołożeniu przez spadkobiercę należytej staranności, wyłączającej skuteczne powołanie się przez spadkobiercę na błąd co do przedmiotu spadku, lecz taka sytuacja w niniejszej sprawie nie miała

miejsca; nie jest błędem istotnym - w rozumieniu przepisu art. 1019 § 2 kc w zw. z art. 84 § 1 i 2 kc – nieznanostwo przedmiotu spadku pozostajaca w związku przyczynowym z niedolozeniem przez spadkobierca nalezyczej starannosci w ustalaniu rzeczywistego stanu majatku spadkowego; dlatego o bledzie co do przedmiotu spadku mozna mowic wtedy, gdy brak wiedzy o stanie majatku spadkowego nie jest wynikiem braku starannosci, czy tez inaczej, blad jest usprawiedliwiony okolicznosciami sprawy; - stosownie do tresci art. 1019 § 2 kc konstrukcja uchylenia sie od skutkow prawnych zlozonego pod wplywem bledu oswiadczenia o przyjeciu lub odrzuceniu spadku odnosi sie takze do sytuacji, kiedy spadkobierca nie zlozyl zadnego oswiadczenia w terminie okreslonym w art. 1015 § 2 kc; spadkobierca w istocie bowiem uchyla sie nie od skutkow prawnych swego oswiadczenia, lecz od skutkow biernego zachowania sie / niezlozenia oswiadczenia /; - w swietle powyzzszego sad pierwszej instancji trafnie uznal, ze okolicznosci faktyczne sprawy uprawniały do zatwierdzenia uchylenia sie od skutkow prawnych niezachowania terminu do zlozenia oswiadczenia o odrzuceniu spadku; wieloletni brak blizszych kontaktow syna z ojcem, dlugoletni pobyt wnioskodawcy za granica, rzadkosc kontaktow takze z bratem, ktory sprawowal faktyczna piecze nad majatkiem spadkowym, w tym splacajac niektore dlugi spadkodawcy, do ktorego to majatku wnioskodawca nie rosil pretensji, sprawia, ze nie mozna postawic wnioskodawcy zarzutu braku wiedzy o stanie spadku blednego wynikiem braku z jego strony nalezyczej starannosci.

Z tych przyczyn apelacja jako pozbawiona uzasadnionych podstaw zostala oddalona / art. 385 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc /, natomiast o kosztach postepowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 2 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc i art. 13 § 2 kpc .